

Л. О. ЛІСНЕВИЧ – 65

Виповнилося 65 років з дня народження вченого в галузі фізіології та генетики сільськогосподарських рослин, доктора біологічних наук, старшого наукового співробітника, головного наукового співробітника Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН Лариси Олексіївни Лісневич.

Народилась Лариса Олексіївна 31 жовтня 1947 р. у м. Києві в сім'ї науковців. Батько О.Д. Хоменко – відомий учений, доктор с.-г. наук, професор, фахівець з фізіології живлення рослин та агрохімії. Мати У.В. Лазоренко – педагог за освітою.

Навчаючись в загальноосвітній середній школі, Лариса Олексіївна паралельно закінчила середню музичну школу за класом “фортепіано”. У 1970 р. Л.О. Лісневич з відзнакою закінчила Київський державний університет ім. Тараса Шевченка, біологічний факультет, за спеціальністю: “фізіологія рослин”. Трудову діяльність розпочала із травня цього ж року, працюючи в Інституті фізіології рослин АН УРСР ст. лаборантом, а потім інженером-аналітиком.

Як вихованець науковців, Лариса Олексіївна прагнула в науку і в 1987 р. вступила до аспірантури Всесоюзного науково-дослідного інституту цукрових буряків (ВНІЦ), де протягом трьох років вивчала компонентний склад і специфічність білків різних форм буряків. У період навчання в аспірантурі, неодноразово виїжджала до Всесоюзного інституту рослинництва ім. Вавилова (м. Ленінград) та Інституту загальної генетики РАН СРСР (м. Москва) для детального ознайомлення з новими методами аналізу молекулярних маркерів культурних рослин.

У 1983 р. захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю: "біохімія". Після закінчення аспірантури працювала у ВНІЦ молодшим, а з 1987р. – старшим науковим співробітником в лабораторії генетики, а потім в лабораторії фізіології. У цей період проводила дослідження розпочаті в аспірантурі зі створення оригінальної колекції диких видів роду *Beta L.* а також з біохімічного маркування генофонду буряків. Нею розроблено та захищено авторським свідоцтвом СРСР нові біохімічні методи, здатні виявляти надійні білкові маркери та з високим ступенем вірогідності здійснювати паспортизацію сортів і ліній, компонентів гібридів, диких і культурних видів, виявляти їх різноманітність та оригінальні форми, контролювати процес гібридизації, вивчати генетичну структуру та інше. Таким біохімічним маркером вперше було визначено 11S глобулін насіння буряків, вивчено його функціональну роль та біохімічні властивості. Складено й опубліковано каталог районованих та стародавніх сортів за білковими формулами. Опубліковані у цей період багато численні наукові праці, авторське свідоцтво та монографія дали змогу Л.О. Лісневич у 1993р. отримати звання старшого наукового співробітника за спеціальністю: "біохімія".

З 1994 р. Лариса Олексіївна працювала в Інституті фізіології рослин і генетики НАН України, де продовжувала вивчати запасні білки буряків. В 1999р. захистила докторську дисертацію у Спецраді ІФРГ НАНУ на тему: "Фізіолого-біохімічні властивості та функціональна роль запасних білків буряків" за спеціальністю: "фізіологія рослин". У 2001р. вченою радою Інституту обрана завідувачем відділу молекулярної генетики ІФРГ НАНУ і разом із співробітниками працювала над темою: "Молекулярно-генетичні основи якості зерна пшениці" та проводила пошук ефективних молекулярних маркерів, пов'язаних із ознаками якості зерна. Паралельно за госпдоговорами здійснювалась оцінка гібридності кукурудзи та чистосортності ячменю за алелями запасних білків, що давало змогу виробничникам ефективніше проводити добір матеріалу.

Результати досліджень цього періоду опубліковані нею у 83 друкованих працях, серед яких 4 монографії, 3 методичні рекомендації, авторське свідоцтво СРСР (№ 1433190), патент України (№ 8546). У 2001 р. Академія наук України присудила їй премію ім. В.Я. Юр'єва за цикл робіт “Розробка та впровадження білкових маркерів в селекцію цукрових буряків”. У 1989р. за винахідницьку роботу їй вручено медаль “Изобретатель СССР”, а у 2012 р. Державна служба з охорони прав на сорти рослин видала їй знак “Почесний сортовипробувач”.

З 2010 р. Лариса Олексіївна працює у відділі науково-методичної роботи та наукового реферування Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України, де займається науково-дослідною роботою у Центрі історії аграрної науки і є науковим референтом журналу “Агропромисловий комплекс України”, який формується в ДНСГБ. Вона являється рецензентом кандидатських та докторських дисертацій за спеціальністю “історія сільськогосподарських наук”, здійснює наукове керівництво роботою 2-х аспірантів, є членом вченої ради та спеціалізованої вченої ради ДНСГБ НААН із захисту докторських дисертацій. Основні теоретичні положення та результати наукових досліджень з історії аграрної науки викладені Л.О. Лісневич в 11 наукових статтях, готується до друку монографія.

Щиро вітаємо Ларису Олексіївну, зичимо міцного здоров'я, творчого натхнення та подальших успіхів у науковій діяльності.

В. В. Шелепов,

*голов. наук. спів роб. відділу науково-методичної
роботи та наукового реферування ДНСГБ,
доктор с.-г. наук, професор,
лауреат Державної премії*

*Колектив Державної наукової сільськогосподарської
бібліотеки НААН*